

ПОПОВ ВІКТОР АНДРІЙОВИЧ

кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного права № 2 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

СЛИВНА ВІКТОРІЯ АНАТОЛІВНА

студентка 3 курсу, 3 групи, міжнародно-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 347.45/.47

DOI: 10.37772/2518-1718-2020-2(30)-7

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ (ПРАВНИЧОЇ) ДОПОМОГИ

Стаття присвячена правовій характеристиці та особливостям договору про надання правової (правничої) допомоги, розглянуто дискусійні питання щодо регулювання даних відносин актами цивільного законодавства. Крім цього, у статті проаналізовано правовий зміст таких явищ, як роботи та послуги, та на основі цього виокремлено основні відмінності між договорами про надання послуг та виконання робіт з метою визначення, до категорії яких відносин відноситься договір про надання правової (правничої) допомоги.

Ключові слова: робота, послуги, правова (правнича) допомога, договір.

Постановка проблеми. У сучасному світі адвокатська діяльність виступає однією з найефективніших та найбільш надійних гарантій здійснення захисту прав, свобод та законних інтересів людини та громадянина, а також надання з цього приводу професійної правничої допомоги. В Україні адвокатура визнана недержавним самоврядним інститутом, покликаним забезпечувати здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішувати питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1]. Перелік видів здійснення адвокатської діяльності є великим та різноманітним, а тому, за деякими виключеннями, необхідною умовою документального оформлення надання такої допомоги та визначення меж і способів її надання є укладення між адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням) та клієнтом відповідного договору.

Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) не регламентує окремо порядок укладення та умови виконання безпосередньо договору про надання правової (правничої) допомоги, але, будучи основним актом цивільного законодавства, він встановлює основні засади у сфері зобов'язань, що виникають при укладенні правочинів, закріплює загальні положення щодо окремих видів договорів, які є обов'язковими та слугують орієнтиром при укладен-

ні спеціальних, прямо не передбачених ним угод. При цьому глава 61 ЦК України присвячена такій галузі договірних відносин, як виконання робіт (підряд), а глава 63 – наданню послуг. Саме тут і виникає питання, до якої з цих сфер можна віднести адвокатську діяльність: роботи чи послуги?

Саме тому, актуальність даної роботи полягає в тому, що при укладенні договору про надання правової (правничої) допомоги, що безпосередньо врегульовано ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», для більш ефективного та правомірного його виконання сторони мають керуватись також і положеннями ЦК України. Тому, наразі, необхідним є визначити, під дію яких саме норм кодексу підпадає даний договір та відносини, що виникають в результаті його укладення.

Метою роботи є проаналізувати положення цивільного законодавства у питанні розмежування виконання робіт та надання послуг, визначити, до категорії яких правочинів відноситься договір про надання правової (правничої) допомоги та якими нормами ЦК України регулюється адвокатська діяльність у цілому та відповідний договір зокрема, а також дослідити доктринальні розробки, що сформувалися на сьогодні з даного питання.

Аналіз наукових досліджень. Тема розмежування робіт та послуг нерідко стає дискусійною та підіймається у колі науковців та вчених даної галузі права. Зокрема, значну увагу цьому питанню приді-

лили такі автори, як Гнатюк Г. І., Баринів Н. О., Шаблова О. Г., Пушкін О. А., Пономаренко О. М., Вороняк А. С., Брагинський М. І., Кабалкін О. Ю., Луць В. В., Калмиков Ю. Х., тощо. Окремо питанню дослідження особливостей правового регулювання та здійснення адвокатської діяльності в Україні присвячені праці Гаврилюк М. О., Святоцької В. І., Тубелець О. К., Рафільської І. С., Яновської О. Г., Бірюкової А. М., Варфоломеєвої Т. В., Слюсар А. М., Скачкової Г. С., Ярошенко О. М., Остапенко Ю. О. та інших.

Виклад основного матеріалу. До набрання чинності теперішнім ЦК України у 2004 році на території України діяв Цивільний кодекс Української РСР, який не передбачав виділення в окремі об'єкти цивільного права роботи та послуги. Тому фактично новелою нового ЦК України, починаючи з 2004 року, стало розмежування цих двох явищ та віднесення їх до окремих сфер цивільних відносин. Так, вихідним у цьому плані положенням є норма статті 177 ЦК України, яка передбачає, що «об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага» [2].

Більш детально у контексті інституту виконання зобов'язань наголошує на розрізненні виконання робіт та надання послуг частина 1 статті 509 ЦК України: «Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку» [2]. Таким чином, виходячи вже з відповідних загальних положень основного акта цивільного законодавства, можна побачити, що ці два поняття знаходяться у тісному взаємозв'язку та належать до єдиного виду цивільних правовідносин. На практиці це проявляється у тому, що як роботи, так і послуги регулюють дуже схожі між собою сфери суспільних відносин, що в результаті часто призводить до неправильної їх правової оцінки.

Отже, як було зазначено вище, договорам про виконання робіт та надання послуг присвячені окремі глави ЦК України. Так, відповідно до ст. 837 ЦК України за договором підряду одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу. З іншого боку, відповідно до ст. 901 ЦК України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням

другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором. З даних визначень можна простежити головну відмінність послуг та робіт: для робіт характерний майновий результат, матеріальна форма вираження, чого не можна стверджувати про послуги. Хоча повне заперечення можливості існування послуги у матеріальній формі теж є помилковим, адже у певних випадках процес надання послуги може супроводжуватись створенням певних речових об'єктів (наприклад, надання письмової консультації або медичні послуги із протезування). Пояснюються такі винятки тим, що безпосередньою умовою та причиною появи певних матеріальних благ було надання відповідних послуг [7, с. 209–211].

Цікавими є точки зору науковців, які аргументують на поєднанні в єдине ціле цих двох явищ. Наприклад, у теорії існує думка, що з боку особи, яка надає послугу, її дії фактично є роботою, а з боку особи, щодо якої ця дія спрямована (в чітких інтересах), ці ж дії є послугою. В результаті виникли твердження, відповідно до яких послуга – це вид робіт, або робота – це вид послуг [3, с. 209–210].

Безумовно, є підстави для визначення спільних ознак між роботами та послугами, серед яких варто виділити наступні:

- суть обох явищ зводиться до вчинення певної дії або здійснення певної діяльності;
- як правило, обидва договори можуть бути оплатними та безоплатними (хоча ціна визначається по-різному);
- як надання послуг, так і виконання робіт залежно від правомірності здійснювання відповідних дій можуть бути легальними або нелегальними.

Проте, незважаючи на спроби певним чином уніфікувати дані договори, варто взяти до уваги їх змістовне відділення у ЦК та зробити акцент на розмежуванні робіт та послуг. Щодо цього є багато точок зору, кожна з яких ґрунтується на певному специфічному критерії. Наприклад, Левшина Т. Л. відмінність пояснює особливістю, яка характерна саме послугі: «Всім послугам притаманна одна спільна ознака – результату передуює виконання дій, які не мають матеріального втілення, і які складають разом з ним єдине ціле. Тому при наданні послуг продається не сам результат, а дія, яка привела до нього» [4, с. 417]. Тісно пов'язане з цим положення, яке в основі розмежування покладає інтерес однієї зі сторін відповідних договорів – замовника. Так, якщо його інтерес спрямований на виконання певної дії, то має місце договір про надання послуги, якщо ж для замовника важливими є не скільки дії, стільки результат від їх вчинення, то наявний договір підряду.

Деякі автори навпаки роблять акцент на сторону виконавця та вчинюваних ним дій: головна особливість договору про надання послуг полягає у тому, що сама по собі послуга часто є невіддільною від діяльності

особи, яка її надає. Сам же результат не виступає у вигляді певного відчутного матеріалізованого результату, як це має місце в підрядних договорах, а існує в самому наданні послуги [5, с. 572]. У свою чергу робота завжди спрямована на створення певного відокремленого конкретного речового результату.

Більшість науковців та авторів виокремлюють такі критерії відмежування робіт та послуг:

1. Предмет та його характер. Предметом договору підряду є результат роботи підрядника, який, у свою чергу, завжди носить матеріальний та індивідуалізований характер. Предметом договору про надання послуг є певне нематеріальне благо, яке споживається у процесі його надання. На відміну від предмету робіт у даному випадку для послуги визначальним є її корисний ефект.

2. Ризик виконавця / підрядника. Для договорів підряду характерним є виконання роботи на власний ризик підрядника. З однієї сторони ця риса підвищує відповідальність підрядника у разі невиконання своїх зобов'язань, з іншого боку, це забезпечує певну його самостійність у процесі організації, визначення та реалізації своєї роботи. Що стосується послуг, то, по-перше, ризик неотримання бажаного результату покладається на замовника, а, по-друге, хоча законодавство не передбачає прямо здійснення контролю з боку замовника за процесом надання послуги, але у договорі такі умови можуть бути передбачені.

3. Припинення договору. Даний критерій має важливе значення саме для договору підряду, завершення якого передбачає складання акту прийому-передачі роботи. Умова наявності такого акту для послуг ЦК України не передбачена [6].

Таким чином, незважаючи на схоже коло врегульованих відносин, роботи та послуги є різними явищами, відмінність між якими полягає у результаті, якого бажують досягти сторони, предметі договорів, змісті та інтересах сторін.

Переходячи у площину адвокатської діяльності, слід виходити із положень вже згаданого ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», відповідно до якого це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту (п. 2 ч. 1 ст. 1). Отже, умовно існує 3 основні види здійснення адвокатом своєї діяльності: захист, представництво, інші види правової допомоги. Більш детально невичерпний перелік видів таких послуг сформульований у ст. 19 Закону: - надання правової інформації, кон-

сультацій і роз'яснень з правових питань; - правовий супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів публічної влади; - складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; - захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, викривача; - представництво інтересів потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, фізичних і юридичних осіб у судах; - надання правової (правничої) допомоги під час виконання та відбування кримінальних покарань тощо.

Щодо безпосередньо договору про надання правової (правничої) допомоги, то його юридична характеристика як виду цивільного правочину відповідно до положень Закону зводиться до наступного:

- 1) до нього застосовуються загальні вимоги договірності права;
- 2) укладається у письмовій формі;
- 3) може бути оплатним та безоплатним;
- 4) може укладатися на користь клієнта (вигодонабувача) іншою особою, яка діє в його інтересах;
- 5) можливість односторонньої відмови від укладення договору з боку адвоката у передбачених законом випадках;
- 6) дострокове припинення або розірвання договору не звільняє сторін від виконання частини своїх зобов'язань;
- 7) формою оплати відплатного договору є гонорар.

Перш за все, варто звернути увагу на норму Закону щодо поширення на договір про надання правової (правничої) допомоги правил договірності права, що, безперечно, указує на цивільно-правовий характер даних відносин. Але у зв'язку з цим виникає питання, якими нормами у цілому регулюється укладення відповідного договору: імперативними чи диспозитивними. Найбільш показовими ознаками диспозитивності відносин між адвокатом та клієнтом та укладеного між ними договору є такі: а) безпосередньо такі відносини виникають на основі юридичного факту – договору; б) можливість вибору сторони договору (клієнт, як правило, є вільним у виборі адвоката); в) зміст та умови договору визначаються сторонами між собою самостійно; г) у певних випадках у сторін залишається можливість вибору між кількома варіантами поведінки, передбачених законом; д) сторони є рівними, не підпорядкованими один одному суб'єктами (адвокат, незважаючи на характер його діяльності, не наділений владними повноваженнями відносно свого клієнта).

Що стосується імперативних норм, то вони встановлюють правила та вимоги, яким правочин не має суперечити. Оскільки ЦК України закріплює лише загальні положення щодо послуг, а у питанні дії окремих видів договорів відсилає до спеціального

законодавства, то безпосереднім регулятором договору про надання правової (правничої) допомоги є відповідний ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Проаналізувавши норми Закону у питанні укладення договору між адвокатом та клієнтом, варто звернути увагу на певні аспекти. З одного боку, він встановлює певні положення обов'язкового характеру, відступ від яких прямо є забороненим. Найяскравішим прикладом цього є обов'язок адвоката відмовити в укладенні договору за наявності передбачених підстав (ст. 28). До того ж, закріплюючи саме визначення відповідного договору, яке саме по собі вже вказує на основний зміст, суб'єктний склад та частину зобов'язань сторін, законодавець певною мірою типізує його, закладає основні засади, які не можуть бути змінені та які є обов'язковими, стандартними для всіх конкретних угод з надання правової (правничої) допомоги між конкретними особами. З іншого боку, усі вимоги щодо істотних умов договору, які на практиці мають найважливіше значення, у Законі сформульовані у вигляді диспозитивних норм. Так, умови щодо форми, строку, припинення, оплати правочину вирішуються або за домовленістю сторін, або при можливості вибору ними певного передбаченого законодавством варіанту поведінки.

Таким чином, навіть на рівні спеціальних норм, які законодавець присвятив регулюванню договору, що укладається між адвокатом та клієнтом, можна простежити лише передбачену міру можливої, а в певних випадках бажаної поведінки з боку відповідних сторін, що говорить про диспозитивне його регулювання [10, с. 184].

Враховуючи вище викладену характеристику, а також часто застосовуваний на практиці вислів «послуги адвоката», можна зробити висновок про ряд рис, які дозволяють віднести договір про надання правової допомоги до розділу ЦК України, що встановлює загальні положення про послуги. По-перше, виконавець повинен надати послугу особисто, що, безумовно, характерно і для укладення договору з адвокатом, за яким клієнт бажає закріпити відносини з конкретною особою. По-друге, це оплата послуг виконавця (адвоката) у разі неможливості виконання договору: так, замовник має у будь-якому разі виконати свої зобов'язання у частині оплати послуг у повному розмірі або ні, або відшкодувати лише фактичні витрати, що залежить від виду договору про надання правової допомоги та наявності чи відсутності вини сторін у неможливості подальшого його виконання. По-третє, можливість розірвання договору, у тому числі шляхом односторонньої відмови.

Крім цього, звертаючись безпосередньо до поняття договору про надання правової допомоги, наданого у Законі, ми маємо наступне визначення: «Це домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адво-

катське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору» (п. 4 ч. 1 ст. 1). Отже, уже з такого тлумачення можна зробити висновок, що законодавець робить акцент саме на процесі здійснення виконавцем своїх зобов'язань у певних формах. Звертаючи увагу навіть на цільовий аспект таких видів адвокатської діяльності, як захист та представництво, логічним є їх процесуальний зміст, тобто сукупність певних дій, які вчиняються в інтересах замовника. Саме такі властивості і наближують даний договір до категорії послуг.

Тим не менш, інші види здійснення адвокатської діяльності, такі як глибоке вивчення обставин справи, аналіз правових позицій, складання процесуальних документів, не викликають однозначності серед науковців щодо їх віднесення до послуг. Пояснюється це тим, що відповідні види роботи адвоката втілюються у матеріальній формі, яка може підлягати фаховій оцінці, передаватися замовнику чи іншим суб'єктам в його інтересах, а тому є віддільною від вчинюваних адвокатом дій. Через такі особливості договір про надання правової допомоги, який супроводжується діями адвоката, наприклад, щодо складання певних документів юридичного характеру, є наближеним до деяких видів підрядних договорів, які передбачають собою складання звіту підрядником, розробку ним певної документації [8, с. 88]. Аргументованою відповіддю на таке твердження є те, що хоча послуга і може мати речову форму вираження (наприклад, письмовий правовий висновок або складена процесуальна заява), але головним та визначальним фактором є саме зміст, який вкладений у такий майновий форми. Іншими словами, корисний ефект клієнт отримує не від самої речі, яка виникла в результаті наданої адвокатом послуги, а від її інформаційно-змістовного характеру.

Іншим аргументом прихильників віднесення адвокатської діяльності до робіт є те, що клієнт, укладаючи договір з адвокатом, розраховує, перш за все, на досягнення певного кінцевого результату, який би задовольняв його інтереси (виграти судовий спір, отримати відповіді на запитання, бути захищеним тощо). Але слушно з цього приводу опонує П. В. Павліш, який зазначає, що «кваліфікована юридична допомога характеризується не досягненням конкретного результату, а повинна визначатися самим процесом її надання, а саме тим, наскільки за формою і змістом діяльність особи, яка її надає, направлена на досягнення бажаного для клієнта результату» [9, с. 140].

Таким чином, на сьогодні, як норми цивільного законодавства, так і позиції вчених є більш аргументованими та схильними до віднесення договору про надання правової допомоги до сфери послуг. Безумовно, є певні моменти в адвокатській діяльності, які наближають її до підрядних договорів, а тому думки науковців з цього приводу теж заслуговують на повагу, але основне призначення та зміст роботи адвоката все ж таки зводиться до процесу вчинюваних ним дій, а не до їх результату.

Висновок. Отже, на основі вище викладеного матеріалу можна зробити висновок, що адвокатська діяльність у цілому та договір про надання правової допомоги зокрема є специфічними видами цивільно-правових відносин та правочинів. Дані відносини не врегульовані безпосередньо ЦК України, а підпада-

ють під дію спеціального законодавства. Тим не менш, характеристика правової конструкції договору, що укладається між адвокатом та клієнтом, має важливе значення для захисту інтересів обох сторін. Проявом такого захисту є, зокрема, те, що більшість норм, регулюючих укладення договору про надання правової (правничої) допомоги, мають диспозитивний характер, а тому його суб'єкти мають можливість обрати ту модель відносин, яка буде найвигіднішою для їх інтересів. Також, дослідивши всі особливості даного договору, а також різні аргументовані думки науковців з цього приводу, можна стверджувати, що адвокатська діяльність є багатоаспектною та може втілюватися у найрізноманітніших формах та видах, проте правовий аналіз цих дій все ж таки змушує відносити їх до послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Брагинский М. И., Витрянский В. В. Договорное право. Книга третья: Договоры о выполнении работ и оказании услуг. Изд. доп., испр. (3-й завод). Москва: Статут, 2003. 1055 с.
4. Левшина Т. Л. Комментарий к ст. 779 Гражданского кодекса Российской Федерации. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации части второй (постатейный). Изд. 5-е, испр. и доп. с использованием судебно-арбитражной практики / рук. авт. кол. и отв. ред. д-р юрид. наук, проф. О. Н. Садилов. Москва: Юрид. фирма «КОНТРАКТ»: ИНФРА-М, 2007. 987 с.
5. Завидов Б. Д. Договоры посреднических услуг / Б. Д. Завидов. Москва: ФБК-ПРЕСС, 1997. 96 с.
6. Вороняк А. С. Співвідношення понять “послуга” та “роботи” в контексті розгляду судом господарських спорів. URL: <https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/pres-centr/publications/738270>.
7. Степанов Д. И. Услуги как объект гражданских прав. Москва: Статут, 2005. 349 с.
8. Кравченко М. В. Договір про надання правової допомоги як правова конструкція. *Цивільне право. Юридичний вісник*. Вип. 1 (34). 2015. С. 86 - 91.
9. Павліш П. В. Поняття договору про надання юридичних послуг та його місце в системі цивільно-правових договорів. *Часопис цивілістики*. Вип. 18. 2017. С. 139 – 143.
10. Федорченко Н. В. Договірне регулювання відносин з надання послуг. Проблеми цивільного та підприємницького права в Україні. *Часопис Київського університету права*. № 1. 2014. С. 182 – 186.

REFERENCES

1. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 r. № 5076-VI. (2013). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 27, art. 282 [in Ukrainian].
2. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 40-44, art. 356 [in Ukrainian].
3. Braginskiy M. I., Vitryanskiy V. V. (2003). Dogovornoye pravo. In book 3: Dogovory o vypolnenii rabot i okazanii uslug. Moskva: Statut [in Russian].
4. Levshina T. L. (2007). Kommentariy k st. 779 Grazhdanskogo kodeksa Rossiyskoy Federatsii. Kommentariy k Grazhdanskomu kodeksu Rossiyskoy Federatsii chasti vtoroy (postateynyy). O. N. Sadikov (Ed.). Moskva: Yurid. firma «KONTRAKT»: INFRA-M [in Russian].
5. Zavidov B. D. (1997). Dogovory posrednicheskikh uslug. Moskva: FBK-PRESS [in Russian].
6. Voroniak A. S. Spivvidnoshennia poniat “posluha” ta “roboty” v konteksti rozghliadu sdom hospodarskykh sporiv. URL: <https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/pres-centr/publications/738270> [in Ukrainian].
7. Stepanov D. I. (2005). Uslugi kak obyekt grazhdanskikh prav. Moskva: Statut [in Russian].
8. Kravchenko M. V. (2015). Dohovir pro nadannia pravovoi dopomohy yak pravova konstrukttsiia. Tsyvilne pravo. *Yurydychnyi visnyk - Legal bulletin, issue. 1 (34)*, 86 – 91 [in Ukrainian].

9. Pavlish P. V. (2017). Poniattia dohovoru pro nadannia yurydychnykh posluh ta yoho mistse v systemi tsyvilno-pravovykh dohovoriv. *Chasopys tsyvilistyky – Journal of civil law, issue 18, 139–143* [in Ukrainian].
10. Fedorchenko N. V. (2014). Dohovirne rehuliuвання vidnosyn z nadannia posluh. Problemy tsyvilnoho ta pidpriemnytskoho prava v Ukraini. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava - Journal of Kyiv University of Law, 1, 182 – 186* [in Ukrainian].

ПОПОВ ВИКТОР

кандидат юридических наук, ассистент кафедры гражданского права №2
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

СЛИВНАЯ ВИКТОРИЯ

студентка 3 курса, 3 группы, международно-правового факультета
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ОСОБЕННОСТИ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОЙ ПРИРОДЫ ДОГОВОРА ОБ ОКАЗАНИИ ПРАВОВОЙ (ЮРИДИЧЕСКОЙ) ПОМОЩИ

Статья посвящена правовой характеристике и особенностям договора об оказании правовой (юридической) помощи, рассмотрены дискуссионные вопросы по поводу регулирования данных отношений актами гражданского законодательства. Кроме этого, в статье проанализировано правовое содержание таких явлений, как работы и услуги, и на основе этого выделены основные отличия между договорами об оказании услуг и выполнении работ с целью определения, к категории каких отношений относится договор об оказании правовой (юридической) помощи.

Ключевые слова: работа, услуги, правовая (юридическая) помощь, договор.

POPOV VIKTOR

PhD, Assistant at the Department of Civil Law № 2 of Yaroslav Mudryi National Law University

SLYVNAYA VIKTORIYA

3-year student, group 3, International Law Faculty of Yaroslav Mudryi National Law University

FEATURES OF CIVIL LAW NATURE OF LEGAL ASSISTANCE AGREEMENT

Problem setting. Today, the conclusion of a legal assistance agreement is directly regulated by the Law of Ukraine “On the Bar and Legal Practice”. But for effective and lawful implementation the parties should also be guided by the provisions of the Civil Code of Ukraine. Therefore, it is necessary and relevant to determine which provisions of the Civil Code of Ukraine fall under this agreement and the relations arising from its conclusion.

Target research. The aim of the work is to analyze the provisions of civil law on the differences between work and services, to determine which category of contracts is a legal assistance agreement and which rules of the Civil Code of Ukraine regulate advocacy and this agreement.

Analysis of recent research and publication. The issue of delimitation of works and services is debatable among scientists. In particular, such authors as Gnatiuk G.I., Barinov N.O., Shablova O.G., Pushkin O.A., Ponomarenko O.M., Voronyak A.S., Braginsky M.I., Luts V.V. paid attention to this question. The works of such authors as Gavrilyuk M.O., Sviatotska V.I., Tubelets O.K., Rafilska I.S., Yanovska O.G., Biryukova A.M. are devoted to the question of research of features of legal regulation and realization of advocacy activity in Ukraine.

Article’s main body. The article is devoted to the legal characteristics and features of the legal assistance agreement, the discussion issues regarding the regulation of these relations by acts of civil law are considered. In addition, the article analyzes the legal content of such phenomena as work and services and the main differences between the service agreement and the work contract to determine the category of relations of the legal assistance agreement.

Conclusions and prospect of development. Thus, the characteristics of the legal structure of the agreement between the lawyer and the client are important for the protection of the interests of both parties. Also, having studied all the features of this agreement and various reasoned opinions of scientists on this issue, we can say that advocacy is multifaceted and can take many forms and types, but the legal analysis of these actions still includes it to services.

Keywords: work, services, legal assistance, agreement.